

„Több pénz marad a magyar családoknál...” De kiknél és hogyan?

Gyerekesély Közhasznú
Egyesület

2015. május

A „Civilek a költségvetésről”projektet támogatja a Nyílt Társadalom Intézet.

Mi a kérdés?

A 2016-os költségvetés tervezetének¹ egyik fő üzenete az, hogy „több pénz marad a családoknál”. Ez önmagában fontos, de nem mellékes az sem, hogy melyek ezek a családok, illetve milyen kormányzati szándékok mentén történik az újraelosztás.

A 2016-os költségvetés törvényjavaslata alapján a családtámogatási rendszer egyes elemeire több pénzt költ az állam, mint idén. Valamivel több jut a gyermekgondozási segélyre (gyes-re), de összege nem nő. Szintén több lesz a gyermekgondozási díj (gyed) költségvetési forrása, amely a gyerekek után járó ellátások közül egyedülként tartja reálértékét. Jövőre emelkedik a kétgyerekes családok családi adókedvezménye, amelynek összegét a kormány 4 év alatt tervezi megkétszerezni. A személyi jövedelemadó mértékét 16-ról 15 százalékra mérséklék. Családi pótléokra mintegy 7 milliárd forinttal kevesebb forrás áll rendelkezésre, mint 2015-ben. Ezt a gyerekek számának csökkenése okozza, de az ellátás összege 2016-ban sem emelkedik. A szegény gyerekes családokat is célzó segélyek színvonala szintén nem javul, ezekre ugyanannyit vagy kevesebbet költ az állam, mint idén. Ugyanakkor a közfoglalkoztatás rendszerén keresztül 70 milliárd forinttal több pénz kerül főként az alsó három jövedelmi tizedhez, mint 2015-ben.

A költségvetés tehát egyfelől emeli azokat a „jóléti kiadásokat”, amelyek elsősorban a jobb helyzetű, legalábbis nem a legszegényebb családok helyzetét javítják. Másfelől a szegények számára marad a közfoglalkoztatás, amelyre rengeteg pénzt költ az állam, és amely jelenlegi bérezésével, feltételeivel nem jelent valódi kiutat a szegénységből. Rövid elemzésünk erre a „kétirányú” újraelosztásra igyekszik felhívni a figyelmet.

A téma tágabb elhelyezése

A Központi Statisztikai Hivatal és az Eurostat adatai szerint **Magyarországon 2006 - 2007 óta emelkedik a jövedelmi szegénységben élő 0-17 éves gyerekek és gyerekes háztartások aránya, illetve nőnek a jövedelmi egyenlőtlenségek**². A gyerekek negyede (25%), a gyerekes háztartások ötöde (21%) volt szegény 2013-ban, szemben a teljes népesség 15 százalékos szegénységi rátájával. 2012 és 2013 között a KSH a „szegénységben vagy kirekesztettségben” és a „súlyos anyagi deprivációban” élők arányának és számának csökkenését mérte. Az átlagos javulás főként a jobb helyzetű családokat érintette, a legalsó

¹ T/4730. számú Törvényjavaslat Magyarország 2016. évi központi költségvetéséről, 2015. május

² KSH STADAT 2.2.18. táblázat. http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_zhc013.html

KSH (2014): A háztartások életszínvonala. 2014. november.

<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/hazteletszinv/hazteletszinv.pdf>

Eurostat EU SILC, Income and living conditions. <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

jövedelmi ötödben nincs, vagy jóval kisebb mértékű a kedvező változás. A hosszabb-távú tendenciák alapján (2007-2010-2013 között) a felsőbb jövedelmi ötödökben csökkent, az alsó kvintilisben nőtt az érintett családok aránya. **A legutóbbi (2013-as) adatok szerint a gyerekek 41 százaléka, a gyerekes háztartások több mint harmada (36%) „szegénységben vagy kirekesztettségben” él. Az alsó jövedelmi ötödbe tartozó gyerekes háztartások körében 90 százalékos az arány.**

A KSH adatai alapján az összes háztartás egy főre jutó éves nettó jövedelme (és bevétele) 2010 és 2013 között 84 ezer forinttal emelkedett. A legfelső jövedelmi tizedben több mint 290 ezer forint az emelkedés ebben az időszakban; 2013-ban így 2,47 millió forint az egy főre jutó éves nettó jövedelem a legfelső decilisben (ez havi 206 ezer Ft). Ezzel szemben a legalsó decilisben 2010 és 2013 között nincs változás: az egy főre jutó éves nettó jövedelem éppen annyi, mint 2010-ben volt (302 ezer Ft, ami havonta 25 ezer Ft-ot jelent). A két szélső tized jövedelme közötti különbség 2010-ben 7,2-szeres, 2013-ban 8,2-szeres volt.³

A kormányzat 2010 óta olyan politikát folytat, olyan újraelosztást alkalmaz, amelynek legfőbb kedvezményezettjei a jobb helyzetű családok, miközben a legszegényebb, legsérülékenyebb társadalmi csoportok létfeltételeit folyamatosan rontja.

Egy korábbi elemzés szerint⁴ a 2010-2013 közötti időszak adóváltozásaival a gyerekes családok nagy része nyert. A nyereség túlnyomó többsége azonban a felsőbb jövedelmi tizedekben koncentrálódik. A 2010-2013 közötti „... adóreform összességében évi 444 milliárd forinttal csökkentette az állam bevételeit. Az összeg 74 százaléka a két legmagasabb jövedelmi tizedhez tartozó gyermektelen állampolgárok nettó jövedelmét növeli. Bár a három vagy több gyermeket nevelők 63 százaléka az adóreform nyertesének számít, az alsó hat jövedelmi tizedhez tartozó sokgyerekes adózók adókötelezettsége nem csökkent érdemben.” Továbbá: „a családi adókedvezmény kiterjesztése mintegy 173 milliárd forintos adókiengedést jelent, amelynek 59 százaléka a legmagasabb jövedelemmel rendelkező két tized adóját csökkenti” (Tóth G. – Virovác 2013: 395). Tény ugyanakkor az is, hogy a családi adókedvezmény 2014-es és 2015-ös kiterjesztésével, a családi járulékkedvezmény bevezetésével jelentősen nőtt az elért családok száma, illetve az alacsonyabb jövedelmű családok is nagyobb mértékben vehetik igénybe a kedvezményt.

---

3 KSH STADAT 2.2.7. táblázat alapján. http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_zhc012.html

4 Tóth G. Csaba – Virovác Péter (2013): Nyertesek és vesztesek A magyar egykulcsos adóreform vizsgálata mikroszimulációs módszerrel. Pénzügyi Szemle 2013/4. 385-400. <http://www.asz.hu/penzugyi-szemle-cikkek/2013/nyertesek-es-vesztesek-a-magyar-egykulcsos-adoreform-vizsgalata-mikroszimulacios-modszerrel/toth-virovacz-2013-4.pdf>

A gyerekek után járó pénzbeli támogatások közül **a családi pótlékot, melyben közel 1,3 millió család, illetve 1,8 millió gyerek részesül, 2008 óta egyik kormányzat sem emelte**, az ellátás indexálása megszűnt. Utoljára 2008-ban történt 4,5 - 8 százalékos differenciált emelés, ami akkor mindössze 500-1500 forinttal növelte a családi pótlék összegét. Az összes családi pótlék egyre nagyobb része (35-40%-a) a legalsó jövedelmi ötödbe tartozó családoknál koncentrálódik, ami jövedelmi helyzetük romlását tükrözi⁵. Emelés, indexálás hiányában az ellátás 2008 óta fokozatosan (mintegy 25 százalékot) veszített reálértékéből.

A szülés előtti két évben legalább egyéves munkaviszonnyal nem rendelkező, gyed-re nem jogosult szülők a gyermek 3 éves koráig alanyi jogon vehetik igénybe **a gyes-t**. Ennek **összege 2008 óta szintén nem változott**, illetve nem emelték a mindenkori nyugdíjminimum összegét, amely az ellátás alapja. Így a gyes összege 8-9 éve 28 500 forint (a nyugdíjminimum 100%-a). A munkaviszonyhoz kötött, biztosítási alapú **gyed**, melynek egy főre jutó átlagos összege 2013-ban több mint 96 ezer forint volt⁶, **az egyetlen olyan ellátás** (a nyugdíj mellett), **amely tartja reálértékét**. A jogosultak (2013-ban 81 ezer fő) profitálnak az általános gazdasági növekedésből is.

A **segélyek színvonala nem javul**, a jogosultsági feltételek szigorodnak, illetve a 2015. márciusi átalakítással a segély-típusú ellátások túlnyomó többsége az önkormányzatokhoz került. A központi költségvetés egyre kevesebbet költ segélyekre, távlati célként 2018-ra tulajdonképpen megszüntetnék az aktív korú munkanélküliek jövedelempótló támogatását, a foglalkoztatást helyettesítő támogatást. Az ellátásban 2012-ben 236 ezer fő, 2013-ban 211 ezer fő részesült. Előbbi évben 62,3 milliárd forintot, 2013-ban 57,9 milliárdot költött erre a központi költségvetés⁷. Ezzel párhuzamosan **drasztikusan emelkednek a közfoglalkoztatásra szánt kiadások** (és a rendszerbe bevontak száma). A kormányzat 2014-ben több mint 180 milliárd forintot költött, 2015-ben 270 milliárdot költ a rendszerre; ezt 2018-ig 475 milliárd forintra tervezik emelni⁸. 2015. januárban átlagosan 176 ezren, márciusában 151 ezren dolgoztak közfoglalkoztatottként; utóbbi hónapban – teljes munkaidőben – kevesebb, mint bruttó 80 ezer forint volt a havi átlagkeresetük.⁹ Magyarország 2015-2018-ra szóló konvergencia programja szerint „*a jelentősen megemelt*

---

5 Tóth István György (2015): Jövedelem-eloszlás 2009-2014 között. In: Szivos, Tóth (szerk.) (2015) *Jól nézünk ki (...?!)* Háztartások helyzete a válság után. Társi Monitor Jelentések 2014. Budapest: TÁRKI. 11-43. http://www.tarki.hu/hu/research/hm/monitor2014_teljes.pdf

Darvas Ágnes és mts-i (2013): A szociálpolitika egyes területeire vonatkozó szakpolitikai javaslatok. *Esély* 2013/6. http://esely.org/kiadvanyok/2013_6/esely201306.pdf

⁶ KSH STADAT 2.4.5. táblázat. http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_fsp005.html

⁷ KSH STADAT 2.4.7. táblázat. http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_fsp010b.html

⁸ Törvényjavaslat Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről (T/1794. sz.) Budapest, 2014. október. <http://www.parlament.hu/irom40/01794/01794.pdf>

⁹ KSH STADAT. 2.1.59. táblázat. http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_qli037.html

keret lehetővé teszi, hogy a közfoglalkoztatásban résztvevők száma több tízezer fővel bővüljön az év második felétől”¹⁰.

#kölségvetés2016

A törvényjavaslat szerint a 2016. évi költségvetés kiemelt célkitűzése a lakossági adóterhek csökkentése a személyi jövedelemadón keresztül, illetve a családok adóterheinek további mérséklése a családi adókedvezmény mértékének emelésével.

Részletesebben: „A 2016. évi költségvetés az adócsökkentés költségvetése. A családi kedvezményeknek és a személyi jövedelemadó csökkentésének köszönhetően a magyar családok jövőre 145 milliárd forinttal több pénzből gazdálkodhatnak, mint 2015-ben. A 2011-ben bevezetett új, egykulcsos személyi jövedelemadó a 2011-től 2016 végéig tartó időszakban csaknem 3600 milliárd forint többletjövedelmet hagy a családoknál. A kormány ebből a pénzből – családi kedvezmény formájában – csaknem 1300 milliárd forinttal segíti közvetetten a gyermekek felnevelését, iskoláztatását” (196. oldal). „Jövőre is fennmarad a munka és a gyermeknevelés megbecsülésére épülő családi adórendszer. A munkabérre 2016-ban Európa egyik legalacsonyabb személyi jövedelemadó kulcsa (15%) vonatkozik majd, a gyermeknevelést pedig továbbra is családi adókedvezménnyel segíti a Kormány. 2016-tól kezdődően négy év alatt fokozatosan kétszeresére (a jelenlegi havi 10 ezer forintról 2019-re 20 ezer forintra) nő a két gyermeket nevelő családok által érvényesíthető családi adókedvezmény mértéke” (204. oldal).

Az első évben, 2016-ban 2500 forinttal nő a kétgyerekesek jelenleg gyerekenként 10 ezer forintnyi adókedvezménye. Erre mintegy 15 milliárd forintot fordít a központi költségvetés. Az egykulcsos személyi jövedelemadó mérséklése további 120 milliárd forintjába kerül az államnak; ez több mint 4 millió embert érint¹¹. A magasabb jövedelműeket nyilván nagyobb mértékben; a legszegényebbek (a segélyezettek, az ellátatlanok) ebből nem profitálnak.

„Családi pótléokra és gyermekeknek járó juttatásokra” viszont kevesebb pénz jut, mint 2015-ben (amit részben a gyerekszám csökkenése okoz). Ezekre az ellátásokra 2015-ben és 2016-ban az államháztartás konszolidált funkcionális kiadásainak egyaránt 3,2 százalékát fordította a költségvetés. (2010-ben ez az arány még 4,1%, a 2013. és 2014. évi előirányzat szerint 3,6%, ill. 3,5% volt.) Ezen a soron közel 3 milliárd, az önkormányzati

¹⁰ Magyarország Konvergencia Programja 2015-2018. (2015. április).

http://www.vosz.hu/moduledata/foldertree/treeroot/News/Gyors_hirek/Konvergencia_Program2015_0430.pdf

¹¹ A 2016-os költségvetés az adócsökkentés büdzséje lesz. (2015. április 21.) <http://www.kormany.hu/hu/nemzetgazdasagi-miniszterium/hirek/15-szazalekra-csokken-az-szja-kulcs-jovore>

alrendszer konszolidált funkcionális kiadásaiban több mint 3 milliárd forint a csökkenés 2015 és 2016 között. (táblázat).

A pénzbeli és természetbeli gyermekvédelmi támogatásokra ugyanannyi pénz jut 2016-ban, mint 2015-ben. Úgy tűnik, hogy az ezek körébe tartozó, közel 550 ezer (0-25 éves) gyereket érintő **rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény összege nem változik**. Erre a segély-típusú ellátásra azok a gyerekes családok jogosultak, amelyekben – főszabályként – az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a 39 900 forintot. Az évente kétszer 5800 forintos (Erzsébet – utalványban nyújtott) támogatás¹² összegét utoljára 2009-ben emelték 300 forinttal. Pedig a kormányzat 2013-ra tervezte a támogatás átalakítását (havi, kéthavi rendszerességgel történő nyújtását) éppen azért, mert „*a rendszeres gyermekvédelmi támogatás ismételt bevezetésével és hatékony felhasználásával közel 400.000 gyermek esetében lenne csökkenthető a szegénységi kockázat*”¹³.

A családi pótlékra és gyermekeknek járó juttatásokra fordított kiadások a központi költségvetésben, 2015, 2016, millió Ft

Juttatások, ellátások	2015.	2016.
	évi előirányzat	
Családi pótlék és gyermekeknek járó juttatások		
államháztartás konszolidált funkcionális kiadásaiban	519 462,3	516 664,8
központi alrendszer konszolidált funkcionális kiadásaiban	512 262,9	512 708,5
önkormányzati alrendszer konszolidált funkcionális kiadásaiban	7 199,4	3 956,3
Családi pótlék	326 950,0	319 720,5
Gyermekgondozási segély	62 193,2	63 564,3
Gyermeknevelési támogatás	12 929,7	12 429,7
Pénzbeli és természetbeli gyermekvédelmi támogatások	6 078,9	6 078,9
Gyermekgondozási díj	109 500,0	116 304,0

Forrás: T/4730. számú Törvényjavaslat Magyarország 2016. évi központi költségvetéséről; 2014. évi C. törvény Magyarország 2015. évi költségvetéséről

A közfoglalkoztatás számos (alacsony jövedelmű, szegénységben élő) gyerekes családot érint, így fontos, hogy a rendszerre a költségvetés tervezete szerint 2016-ban 70 milliárd forinttal többet, 340 milliárdot költ az állam, 240 ezer embert bevonva. Ezek a költségek az alsóbb jövedelmi tizedekben koncentrálnak. A törvényjavaslat szerint „*2016-ban is jelentős célkitűzés (...) a segélyezettek újbóli integrálása a munka világába. Mindezekkel összefüggésben a költségvetés azzal számol, hogy az elkövetkező évek során a jelenleg foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő ellátottak fokozatosan átkerülnek majd a munkaerőpiacra, elsőként várhatóan döntő részben a közfoglalkoztatásba, majd pedig*

12 A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal együtt jár az ingyenes/kedvezményes intézményi étkezés és a tankönyvtámogatás, amelyek jelentősen segítik az alacsony jövedelmű gyerekes családokat.

13 Előzetes indikatív lista a Stratégia tervezéséhez.

<http://romagov.kormany.hu/download/e/bc/10000/indikat%C3%ADv%20int%C3%A9zke%C3%A9s%20lista.pdf>

az elsődleges munkaerőpiacra. A fentieknek megfelelően folytatódik a Start-munkaprogramban részt vevő személyek számának dinamikus bővülése” (204-205. oldal).

Következtetés, javaslat, ajánlás

A 2016-os költségvetés tervezete alapján az látszik, hogy a kormányzat folytatja „kétirányú” családtámogatási, illetve „jóléti” politikáját.

Az egykulcsos személyi jövedelemadó mérséklése, amely 120 milliárd forintjába kerül az államnak, a magasabb jövedelmű családoknak nagyobb mértékben kedvez, és növeli a jövedelmi egyenlőtlenségeket. A családi adókedvezmény emelése, amelyet a kiterjesztések után az alacsonyabb jövedelmű családok közül is egyre többen tudnak igénybe venni, szintén hozzájárul a jövedelmi különbségek fenntartásához. Összességében több pénzt hagy a felsőbb jövedelmi csoportokba tartozóknál, és az újraelosztásból csak kisebb mértékben részesülnek az alacsonyabb keresetűek. A gyerekek tizede (11%) kereső nélküli háztartásban él¹⁴; számukra nem érhető el a kedvezmény.

Az alacsonyabb jövedelmű és/vagy szegénységben élő családok számára jelentős családi pótlék és a gyes összege 2016-ban sem emelkedik, reálértékükből tovább vesztenek. A gyerekek utáni járó támogatások közül egyedül a munkaviszonyhoz kötött gyed őrzi értékét. A segély-típusú rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény színvonala – a korábbi tervek ellenére – szintén nem javul, ami pedig a legrosszabb helyzetű családoknak jelentene segítséget.

A „segély helyett munkát” elv mentén a segélyekre fordított kiadások csökkennek, a közfoglalkoztatás forrásai drasztikusan nőnek. Tény, hogy utóbbiak az alacsony jövedelműek számára jelentenek többletforrásokat. A kormány álláspontja szerint „a foglalkoztatás bővülése azt eredményezi, hogy az államnak kevesebbet kell majd költenie segélyekre és jövedelempótló támogatásokra” (198. oldal). A foglalkoztatás-bővülés viszont elsősorban a közfoglalkoztatást jelenti, ahová fokozatosan „áttérlik” a munkanélkülieket, a szegényeket.¹⁵ Olyan rendszerre költ az állam 2016-ban 340 milliárd forintot (majd 2018-ban 475 milliárdot), amely a kormányzati kommunikáció ellenére nem vezet ki a nyílt munkaerőpiacra és nem emel ki a jövedelmi szegénységből¹⁶. (Nem véletlen, hogy miközben a nagyon

¹⁴ Eurostat Labour Force Survey. Population in jobless households.

http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsi_jhh_a&lang=en

¹⁵ Az Európai Unió éppen arra hívja fel a figyelmet, hogy csökkenteni kellene a közfoglalkoztatás dominanciáját, és többet kellene költeni aktív munkaerőpiaci eszközökre. Lásd: A Tanács Ajánlása (2013. július 9.) Magyarország 2013. évi nemzeti reformprogramjáról és Magyarország 2012–2016-os időszakra vonatkozó konvergencia programjának tanácsi véleményezéséről (2013/C 217/10). Az Európai Unió Hivatalos Lapja. 2013.7.30.

http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2013/hungary/csr2013_council_hungary_hu.pdf

¹⁶ Lásd erről pl.: Cseres-Gergely Zsombor – Molnár György (2014): Közmunka, segélyezés, elsődleges és másodlagos munkaerőpiac. In: Kolosi – Tóth (szerk.) (2014): *Társadalmi R riport 2014*. Budapest: TÁRKI. 204-225.

<http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/b331.pdf>

Farkas Zsombor – Molnár György – Molnár Zsuzsanna (2014) A közfoglalkoztatási csapda. Budapest: Magyar Szegénységellenes Hálózat. https://drive.google.com/file/d/0BypYLCPOXd_HY2RvZGx3ZlBvenc/view?usp=sharing

alacsony munkaintenzitású háztartásban élők aránya az utóbbi egy-két évben csökkent, a jövedelmi szegénységben élők aránya nem változott.)

A fentiek alapján **a családtámogatási rendszer néhány elemét érintő javaslatot fogalmazunk** meg egy 2013-as tanulmány megállapításaira támaszkodva, amely részletesen tartalmaz több kapcsolódó javaslatot (*Darvas Ágnes és mts-i: A szociálpolitika egyes kérdéseire vonatkozó szakpolitikai javaslatok*¹⁷).

- A válság utáni időszakot magunk mögött hagyva szükség lenne a **családi pótlék „befagyasztásának” feloldására, illetve az éves indexálás törvénybe foglalására. Javasoljuk a családi pótlék jelentős emelést, illetve összegének további belső differenciálását** annak érdekében, hogy erősödjön az ellátás gyerekszegénységet csökkentő hatása.
- Az újraelosztás „perverz” hatásainak csökkentése érdekében **javasoljuk a családi adókedvezmény negatív jövedelemadóként kezelését, a gyerekszám alapján történő kisebb differenciálást, valamint a három-és többgyerekesek esetében az igénybe vehető családi adókedvezmény csökkentését.**
- A legszegényebb családok nélkülözésének enyhítése érdekében **javasoljuk a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény színvonalának emelését, készpénzben történő nyújtásának visszaállítását, valamint a pénzbeli ellátás gyakoriságának növelését.**

---

¹⁷ Darvas Ágnes és mts-i (2013): A szociálpolitika egyes területeire vonatkozó szakpolitikai javaslatok. *Esély* 2013/6. http://esely.org/kiadvanyok/2013_6/esely201306.pdf